Region Stockholm

**VKN** **FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT**

Vänsterpartiet 2020-09-21

Ärende nr 5

VKN 2020-0146

**Förslag på effektiviseringar inom administration och arbetssätt.**

Vänsterpartiet anser, liksom förvaltningen, att Covid19-pandemin skapat många nya erfarenheter och tvingat fram nya arbetssätt. Det finns mycket att lära av detta och det kan leda till effektiviseringar inom administrationen och arbetssätten.

Lärdomar som förvaltningen beskriver finns t.ex. inom områden som hälso- och sjukvårdens systemkritiska funktioner, kunskapsstyrning, stabs- och förvaltningsarbete, digitala arbetssätt och behovet av fungerande informationsarkitektur. Det mesta som skrivs under just dessa punkter är vi överens om.

Men vi menar dock att förvaltningens analys undviker att ta upp de avgörande problemen i Region Stockholms vårdorganisation och styrsystem. Det handlar om de många så kallade vårdvalen och hela det beställare- och utförarsystem som i huvudsak bygger på fri etableringsrätt och köp/sälj-tänkande

Vänsterpartiet har alltid varit motståndare till en hälso- och sjukvårdsmodell som bygger på marknadens principer och arbetssätt. Det som möjligen kan fungera för till exempel bilindustrin är inte överförbart till vården. Människor är inte bilar.

Att handha mängder av vårdavtal med olika privata vinstdrivna vårdbolag förenklar inte planering och styrning. Dessa bolag har inte uppfyllande av hälso- och sjukvårdslagens mål som prioritet. De är privata företag som är tvungna att följa aktiebolagslagen och har därmed som första målsättning att säkra vinster åt aktieägarna. Det skapar i sin tur allvarliga problem för Regionen att styra vården på bästa sätt för invånarna och skattebetalarna. Dessutom leder den fria etableringsrätten, som vårdvalen egentligen borde kallas, till en sönderdelad vård. Systemet motverkar därför den helhet och kontinuitet som är avgörande för att patienterna ska känna att de är sedda, förstådda och delaktiga.

Förvaltningens beskrivning snuddar ibland vid styrningsproblemen. T.ex. skriver man ”Avtalsstyrning är komplext med olika krav på att planera vård utifrån olika avtalsformer, analysera och förutsäga eventuella förändrade behov samt starta, följa upp och granska olika avtal med vårdgivare. Därutöver behöver hälso- och sjukvårdsförvaltningen följa upp och utvärdera vården på vårdområdesnivå och systemnivå.” (sid 2-3)

Med privata vinstintressen engagerade i hälso- och sjukvården, och med marknadens köp och sälj-tänk, finns också alltid risken att oseriösa vårdföretag engageras. Det finns företag som inte drar sig för kriminella handlingar som att med falsk rapportering och fiffel med fakturor plocka ut pengar som de inte har rätt till. Det är stöld av offentliga medel. När man släppt in det privata vinstintresset i vården måste man också bygga upp en allt större kontrollapparat för att motverka de kriminella krafterna i systemet. Förvaltningen tar själv upp detta problem

med orden, ” På senare tid har också behoven av ett effektivt arbete med fördjupade uppföljningar och behoven av ansvarsutkrävande gentemot aktörer som agerar brottsligt blivit tydligare” (sid 3).

Om hälso- och sjukvården var i offentlig ägo och under demokratisk kontroll, utan privata vinstintressen och marknadslogik, så kunde man med gemensamma krafter fokusera hela arbetet på att nå hälso- och sjukvårdslagens viktiga målsättningar om en jämlik vård och att den som har störst behov ska prioriteras. Det handlar alltså om att skapa ett system där patienten står i centrum och inte de privata vårdföretagen. Behovet av ett sådant nytt system har blivit mycket tydligt i och med Covid19-pandemin.

Förvaltningen konstaterar själva att pandemin tvingade fram ett fördjupat samarbete med tydliga mål; ”Vikten av en gemensam målbild och inriktningsstrategier som ledare och medarbetare på alla nivåer ska förhålla sig till är väl kända verktyg som kan utvecklas ytterligare” (sid 5).

Pandemin har således tydligt visat att den styrningsmodell det blågröna Region Stockholm har valt, med extrema marknadsinriktning och köp/sälj-tänkande, inte fungerar.

**Som förslag till tilläggsbeslut föreslås därför:**

*Att* VKN beslutar att föreslå regionstyrelsen att påbörja arbetet med att avveckla beställar- utförarmodellen, liksom systemet med köp- och sälj inom hälso-sjukvården, som är rådande för region Stockholms styrning